

Fyll i arbetsbeskrivningen genom att ersätta den ljusgrå texten med din egen text. Spara och bifoga dokumentet i samma mapp som resten av ditt bidrag. För att delta i tävlingen måste du också betala en anmälningsavgift på 250 kronor. Sätt in pengarna på BG 546-3880. Betalningsmottagare är Föreningen grävande journalister. Märk talongen med det arbetsnamn du valt åt ditt bidrag.

NAMN:

Maria Rimpi

E-POST:

maria.rimpi@svd.se

ARBETSNAMN:

Näringslivets högtflygande direktörer

KATEGORI:

Större dagstidning

DESSA PERSONER ANMÄLS OCH KAN NOMINERAS

Torbjörn Isacson (reporter), Andreas Cervenka (reporter), Daniel Kederstedt (nyhetschef).

Komplettering: I den ursprungliga arbetsbeskrivningen var Daniel Kederstedt inte nominerad. Att vi nu valt att även inkludera honom i nomineringen beror på att det stått allt mer klart att han inte bara arbetslett och coachat reportrarna med ett osedvanligt stort engagemang och tålamod, utan också är den som lagt upp den oerhört genomtänkta publiceringsplanen. Genom Daniels hantverkarskunnande fick grävet sin sprängkraft.

FÖRUTOM OVANSTÄENDE DELTOG FÖLJANDE PERSONER

Jan Almgren (reporter), Maria Rimpi (chef.)

PUBLICERINGSDATUM

21 november 2014

25 november 2014

26 november 2014

27 november 2014

28 november 2014

1 december 2014

2 december 2014

3 december 2014

8 december 2014

9 december 2014

Denna arbetsbeskrivning skall bifogas till alla bidrag som lämnas in till Guldspaden. Vid frågor – kontakta FGJs kansli.

Telefon: 08-665 40 10 **E-post:** kansli@fgj.se. För att delta i tävlingen måste du också betala en **anmälningsavgift** på **250 kronor**. Sätt in pengarna på **BG 546-3880**. Betalningsmottagare är Föreningen grävande journalister. Märk talongen med det arbetsnamn du valt åt ditt bidrag.

12 december 2014
13 december 2014
15 december 2014
16 december 2014
17 december 2014
18 december 2014
19 december 2014
20 december 2014
22 december 2014
6 januari 2015
12 januari 2015
14 januari 2015
16 januari 2015
17 januari 2015
18 januari 2015
19 januari 2015
20 januari 2015
21 januari 2015
22 januari 2015
23 januari 2015
24 januari 2015

VAR PUBLICERADES JOBBET?

SvD Näringsliv, Nliv.se, N360.se

BESKRIV RESULTATET AV GRÄVET KORTFATTAT

Industrivärden-sfären är en av de absolut mäktigaste grupperingarna i svenskt näringsliv med kontroll över bolag som Volvo, Handelsbanken, Ericsson, SCA, Sandvik, SSAB och Skanska. Genom en systematisk granskning och tack vare unika källuppgifter kunde SvD Näringsliv i samarbete med N360 kartlägga hur sfärens högsta chefer via främst ett av bolagen, SCA, använt aktieägarnas pengar på ett sätt som strider både mot vad bolaget säger sig stå för utåt i form av ett prisbelönt miljö- och etikarbete, men även mot normer i övriga näringslivet och samhället i stort. Framtiden får utvisa om det även kan strida mot lagen.

Bolagets flygplan användes för att flyga fruor och barn och till och med hundar till semesterdestinationer och sportevenemang och för att skjutsa cheferna i skytteltrafik till den exklusiva jaktanläggning där SCA plöjt ned över 100 miljoner kronor och där ordförande Sverker-Martin Löf av bolaget fått ett eget privat paradiset att utnyttja fritt. En rad detaljer, som att skicka ett tomt plan för att hämta en plånbok, flyga döda algar med helikoptrar och flyga ensam för en halv miljon till London visade på hur direktörerna tycks ha tappat fotfästet

Den 16:e december 2014 annonserade Sverker Martin-Löf, styrelseordförande i SCA och Industrivärden och en av de mäktigaste männen i svenskt näringsliv, att han lämnar alla sina styrelseuppdrag senast 2016. SCA meddelade också att bolagets policy för hur bolagets affärsflygplan får användas görs om, och att revisionsfirman PWC får till uppdrag att granska bolagets affärsflygsresor. Detta fick snabbt kritik från flera av de stora aktieägarna i SCA, som Fjärde AP-fonden och AMF, eftersom de ansåg att PWC i egenskap av SCA:s mångåriga revisor inte är oberoende.

Denna arbetsbeskrivning skall bifogas till alla bidrag som lämnas in till Guldspaden. Vid frågor – kontakta FGJs kansli.

Telefon: 08-665 40 10 **E-post:** kansli@fgj.se. För att delta i tävlingen måste du också betala en **anmälningsavgift** på **250 kronor**. Sätt in pengarna på **BG 546-3880**. Betalningsmottagare är Föreningen grävande journalister. Märk talongen med det arbetsnamn du valt åt ditt bidrag.

Som ett resultat av avslöjandena valde Folksam ordförande Anders Sundström, som vi kunde visa flera gånger hade varit passagerare ombord på SCA:s plan, att betala för dessa i efterhand. Artikelserien har rönt stor uppmärksamhet i medier och i näringslivet och lett till en debatt om moral och etik i företagets topp. Den har också genererat enorm respons från läsare i sociala medier och i form av mail och telefonsamtal.

Komplettering gjord 26 januari: Under januari månad fortsatte granskningen och vi kunde bland annat avslöja att Industrivårdens ordförande Sverker Martin-Löf använt PWC som revisionsbyrå för sitt privata bolag. Som ett resultat av granskningen och all uppmärksamhet valde sfärens kronprins Pär Östberg, vice vd i Industrivärden, att sluta. Vi avslöjade också att revisorer från PWC, alltså firman som skulle granska flygresorna, själva flugit med planen. Vi kunde visa att Nordeas vd Christian Clausen bjudits på årliga jakter av SCA och flugits dit i privatjet. Åklagarmyndigheten meddelade att de ska granska hela SCA-härvan för att se om det finns skäl att inleda en förundersökning gällande trolöshet mot huvudman och mutbrott.

20 januari avslöjade vi att Martin-Löfs son i hemlighet varit finansiell rådgivare i minst två miljardaffärer som SCA genomfört. Två dagar senare meddelade Industrivärden att ordförande Sverker Martin-Löf lämnar samtliga sina styrelseuppdrag redan vid vårens bolagsstämmor. Han är ordförande i Industrivärden, SCA och SSAB, vice ordförande i Handelsbanken och Ericsson samt styrelseledamot i Skanska. SvD Näringslivs granskning förändrar därmed styret i sex tunga börsbolag.

Dessutom får granskningen mer långsiktiga konsekvenser. Industrivärden meddelade att de vidtar åtgärder mot de personunioner, som de har kritiserats för. Ledande befattningshavare i innehavsbolagen ska inte längre kunna sitta i Industrivårdens styrelse. Vidare ska dessa endast i begränsad omfattning kunna sitta i något annat bolags styrelse inom gruppen.

Sverker Martin-Löf avsade sig också nyttjanderätten till SCA:s fjällanläggning Källberget i Härjedalen. SCA:s vd Jan Johansson meddelade att bolaget eventuellt ska sälja jaktparadiset Henvålen AB. SCA kommer också att utvärdera om de framöver ens ska äga något affärsflyg, och istället hyra.

Se en visuell presentation av hela granskningens utveckling i den bifogade presentationen (även denna är kompletterad med nya uppgifter den 26 januari. Sid 25-32 är nya)

PÅ VILKET SÄTT ANSER DU ATT GRÄVET UPPFYLLER KRITERIERNA FÖR GULDSPADEN?

Bakom avslöjandet ligger ett systematiskt och uthålligt grävarbete som kunnat blottlägga beteendet hos några av näringslivets tyngsta makthavare på ett sätt som nästan aldrig gjorts tidigare. Det har fått redan fått konsekvenser för de granskade företagen och deras chefer och har stort allmänintresse eftersom det ytterst handlar om samhällets förtroende för näringslivet.

HUR UPPSTOD URSPRUNGSIDÉN TILL PROJEKTET?

I flera år har det cirkulerat rykten om att SCA och Industrivärden-sfärens högsta chefer med Sverker Martin-Löf i spetsen lagt stora summor på exklusiva jakter och nyttjat privatjet på ett tveksamt sätt. Det har dock inte kunnat gå att belägga. Genom ett långsiktigt arbete kom vi in kontakt med källor som kunde lämna sådan information att det blev möjligt att tränga igenom företagets hemlighetsfulla fasad.

VILKA ARBETSMETODER TILLÄMPADES?

Efter insamlandet av uppgifter gjorde vi en noggrann katalogisering av materialet. Därefter utarbetades en detaljerad plan för publiceringarna som gällde både papper och webb samt redigering och grafik. Strategin var att bygga upp artikelserien gradvis och bara avslöja lite information i taget för att se hur SCA agerade. Till att börja med initierades en artikel på redaktionen som rent allmänt handlade om affärsflyget på Bromma. Sverker Martin-Löf fick där uttala sig och slog fast att "det fanns inga nöjesinslag i det" samt att "det är klart att det inte används för privatresande". Dessa uttalanden kunde vi senare använda gång på gång eftersom de stod i bjärt kontrast mot vad vi senare kunde avslöja. Därefter granskade vi den stora satsning på affärsflyg som sfären gjort och hur den avvek mot den i andra stora företag där vd flög reguljärt.

Vi valde också att inrikta granskningen mot en person i taget. Först kunde vi visa att vd Jan Johansson ofta flög ensam för miljonbelopp, trots att den höga miljöprofilen är en grundpelare i SCA:s kommunikation. Bolaget svarade att affärsflyget användes av koncernledning och styrelse. Vi kunde då visa att Johansson ofta flugit med sin fru till olika semesterklingande destinationer som Verona, Nice och Dubai. Då uppgav bolaget att fruns närvaro var ett "absolut krav" eftersom det handlade om viktig representation. Vi kunde visa att motsvarande Denna arbetsbeskrivning skall bifogas till alla bidrag som lämnas in till Guldspaden. Vid frågor – kontakta FGJs kansli.

Telefon: 08-665 40 10 **E-post:** kansli@fgj.se. För att delta i tävlingen måste du också betala en **anmälningsavgift på 250 kronor**. Sätt in pengarna på **BG 546-3880**. Betalningsmottagare är Föreningen grävande journalister. Märk talongen med det arbetsnamn du valt åt ditt bidrag.

svenska storföretag inte alls tog med fruar på affärsresor och att det fanns en red frågetecken kring Jan Johanssons förklaringar. Eftersom han inte ville ställa upp på intervju utan bland annat kommunicerade via en intern tv-intervju, valde vi att flera gånger ställa de frågor som blivit obesvarade på webben så att läsarna kunde se var SCA:s kommunikation brast.

Bolaget backade då ännu en gång och Sverker Martin-Löf förklarade att det var fritt fram för familjemedlemmar att följa med i planen enligt bolagets policy. Han förklarade också hur viktigt affärsflyget var för SCA eftersom det var ett globalt bolag. Vi kunde därefter avslöja att Martin-Löf godkände alla Jan Johanssons resor, och fick sina resor i sin tur godkända av Anders Nyrén, bland annat vd i Industrivärden.

Därefter riktade vi mer fokus mot Sverker Martin-Löf. Det visade sig nämligen att han använt bolagets plan flitigt, inte minst för jaktresor och framförallt till och från Östersund, en inte så global destination. Även hundar hade flugit regelbundet i planet. Förklaringen var att Martin-Löf själv fått rätt att nyttja en exklusiv jaktstuga, en livslång gåva från SCA.

Vi kunde också knyta ihop hela granskningen genom att visa att Jan Johansson och Anders Nyrén flugit med sina barn till finalen i fotbolls-EM vilket avslöjade tidigare tal om viktig representation som tomt. I ett stort kopplingsschema kunde vi också visa hur allt detta blivit möjligt, nämligen genom att Sverker Martin-Löf och Anders Nyrén satt på makten över alla viktiga kontrollinstanser som normalt ska sätta stopp för liknande saker, som ägarmakt, revisionsutskott i styrelsen med mera. En annan nyckelperson i godkännandet av resorna var SCA:s ekonomidirektör Lennart Persson, där vi kunde avslöja att han varit den flitigaste resenären efter Jan Johansson i bolagets plan.

Metoden visade sig lyckad eftersom bolaget hela tiden målade in sig i ett hörn. Dessutom genererade det en rad andra tips och källor som på olika sätt hörde av sig.

VILKA TYPER AV KÄLLOR ANVÄNDES?

En lång rad källor med god kunskap om SCA:s flygverksamhet, jaktanläggningar, jakter med mera. Även till viss del årsredovisningar och liknande öppna källor. I takt med att granskningen fortskred började det också flöda in mängder av tips och källor som stärkte våra uppgifter och ledde till nya uppslag.

VILKA PROBLEM STÖTTE DU PÅ UNDER ARBETET?

Ett problem var att SCA:s vd Jan Johansson inte ville ställa upp på intervju, trots påstötningar. Istället svarade han via pressmeddelande, men lämnade då de viktiga frågorna obesvarade. Detta löstes genom att ställa öppna frågor på webben. Ett annat problem var ryckighet i bolagets kommunikation med ena stunden locket på nästa stund ville Sverker Martin-Löf intervjuas. Detta föll i slutändan dock tillbaka mest på bolaget självt.

Bolaget har även kallat till speciella möten med utvalda ägare, för att där ge en version som inte når övriga ägare eller media och därmed kan granskas fritt.

Den extrema känsligheten i granskningen visades också i den stora rädsla för repressalier som många källor gett uttryck för. Flera möten har fått ske på undanskymda platser för att minimera risken för källorna. Personer som uttalat sig i artiklarna har också råkat ut för mer eller mindre hot från de granskade toppcheferna.

HUR LÅNG TID TOG PROJEKTET?

Efter inledande arbete med källor som sträckte sig över flera månader, men var mer sporadiskt, startade själva projektet första veckan i november. Två reportrar jobbade heltid fram till första publiceringen och fram till årsskiftet, alltså två månader. Arbetet fortsätter.

VILKA REAKTIONER HAR ARBETET FÅTT FRÅN MYNDIGHETER OCH KOLLEGOR?

Från kollegor har det varit en stor och positiv respons både i sociala medier och på annat sätt. Flera andra medier har uppmärksammat grävet och även det har även kommenterats av ledarsidor och opinionsbildare som Jan Guillou. I näringslivet även på högsta nivå har det varit höstens största "snackis" och ett givet samtalsämne på allt från middagar till andra möten bland näringslivets företrädare.

HAR PROJEKTET ANMÄLTTS TILL PO, GRANSKNINGSNÄMNDEN ELLER ANNAN INSTANS?

Denna arbetsbeskrivning skall bifogas till alla bidrag som lämnas in till Guldspaden. Vid frågor – kontakta FGJs kansli.

Telefon: 08-665 40 10 **E-post:** kansli@fgj.se. För att delta i tävlingen måste du också betala en **anmälningsavgift** på **250 kronor**. Sätt in pengarna på **BG 546-3880**. Betalningsmottagare är Föreningen grävande journalister. Märk talongen med det arbetsnamn du valt åt ditt bidrag.

Nej.

TELEFON/E-POST TILL NOMINERADE JOURNALISTER:

Torbjörn Isacson

torbjorn.isacson@n360.se, 070 536 59 66

Andreas Cervenka

andreas.cervenka@svd.se

070-6340757

daniel.kederstedt@svd.se

0704-292827

Arbet
sbesk
rivnin
g -
Gulds
pade
n |

GLÖM INTE: För att delta i tävlingen måste du också betala en **anmälningsavgift** på **250 kronor**. Sätt in pengarna på **BG 546-3880**. Betalningsmottagare är Föreningen grävande journalister. Märk talongen med det arbetsnamn du valt åt ditt bidrag.

Denna arbetsbeskrivning skall bifogas till alla bidrag som lämnas in till Guldspaden. Vid frågor – kontakta FGJs kansli.

Telefon: 08-665 40 10 **E-post:** kansli@fgj.se. För att delta i tävlingen måste du också betala en **anmälningsavgift** på **250 kronor**. Sätt in pengarna på **BG 546-3880**. Betalningsmottagare är Föreningen grävande journalister. Märk talongen med det arbetsnamn du valt åt ditt bidrag.